

**Ministerstvo financí
České republiky**

**Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů
regulace k návrhu zákona, kterým se mění
zákon č. 277/2013 Sb., o směnářenské
činnosti, ve znění zákona č. 183/2017 Sb.,
a zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku**

SHRNUTÍ ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje	
Název návrhu zákona: Zákon, kterým se mění zákon č. 277/2013 Sb., o směnářenské činnosti, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo financí	Předpokládaný termín nabytí účinnosti: 1. květen 2019
Implementace práva EU: Ne	
2. Cíl návrhu zákona	
Cílem navrhované právní úpravy je zvýšení ochrany klientů směnáren, vymezení hranice mezi směnářenskou činností a poskytováním platebních služeb a provedení některých technických změn, jejichž nezbytnost se objevila během dosavadní aplikační praxe.	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ne	
Návrh zákona nemá dopad na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty.	
3.2 Dopady na mezinárodní konkurenceschopnost ČR: Ne	
Návrh zákona nemá dopad na mezinárodní konkurenceschopnost ČR.	
3.3 Dopady na podnikatelské prostředí: Ano	
Navrhovaná právní úprava klade požadavky především na osoby provozující směnářenskou činnost. Dochází rovněž ke zpřesnění požadavků kladených na poskytovatele platebních služeb v souvislosti s přijetím prováděcích předpisů Evropské komise.	
3.4 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje): Ne	
Návrh zákona nemá dopad na územní samosprávné celky.	
3.5 Sociální dopady: Ne	
Navrhovaná právní úprava se nedotýká sociálního postavení subjektů práva.	
3.6 Dopady na spotřebitele: Ano (pozitivní)	
Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné negativní dopady na spotřebitele. Naopak jejím cílem je zlepšit postavení zákazníků směnáren a zvýšit jejich ochranu tím, že se nově zavádí odstoupení od smlouvy o směnářenském obchodu.	
3.7 Dopady na životní prostředí: Ne	
Návrh zákona nemá dopad na životní prostředí.	
3.8 Dopady ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů: Ne	
Návrh zákona nemá dopad ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti žen a mužů.	

3.9 Dopady na výkon státní statistické služby: Ne

Návrh zákona nemá dopad na výkon státní statistické služby.

3.10 Korupční rizika: Ne

Návrh zákona nemá dopad ve vztahu ke korupčním rizikům.

3.11 Dopady na bezpečnost nebo obranu státu: Ne

Návrh zákona nemá dopad na bezpečnost nebo obranu státu.

A. OBECNÁ ČÁST

A. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA)

1. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ A CÍLE

1. 1. Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, ve znění zákona č. 183/2017 Sb., a zákon č. 370/2017 Sb., o platebním styku

1. 2. Definice problému

Návrh zákona je předkládán z důvodu zvýšení ochrany klientů směnáren, odlišení směnářské činnosti od poskytování platebních služeb a provedení některých technických změn, které vyplynuly z dosavadní aplikační praxe zákona č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti. Navrhuje se rovněž zlepšit provázanost zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku s prováděcími předpisy EU, které v době přijetí zákona ještě nebyly publikovány. Dalším důvodem předložení návrhu zákona je sjednocení používaných pojmů s některými dalšími zákony (např. zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů).

1. 3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

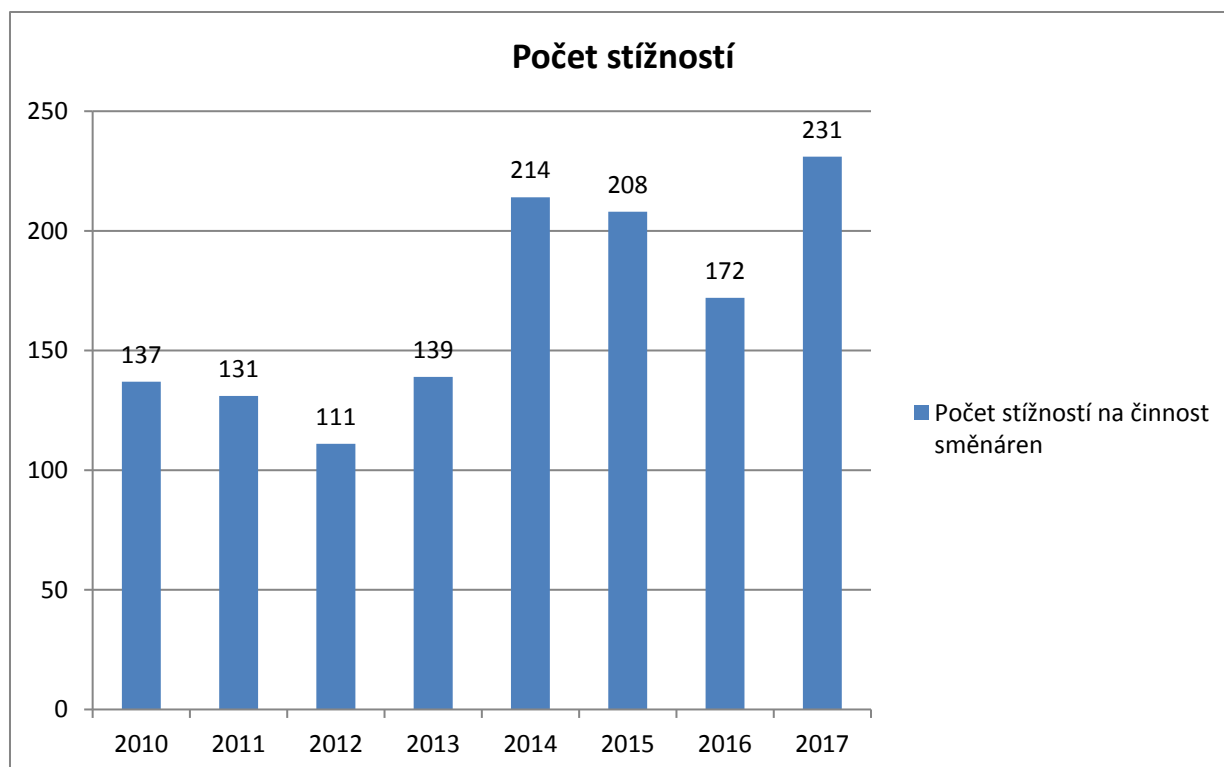
Právní úpravu v oblasti směnářské činnosti stanovuje zákon č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, který nabyl účinnosti 1. listopadu 2013 a kdy došlo k vydání regulace směnářské činnosti z devizového zákona. Nově bylo zákonem vymezeno, co musí být obsahem kurzovního lístku a zároveň byla zavedena povinnost poskytovat předšmluvní informace, jejichž součástí je i personalizovaná specifikace směny, na které se zákazník a směnárna domlouvají. Změnou oproti původnímu stavu byla povinnost uveřejnit na kurzovním lístku nejméně příznivý kurz, zákazník by tedy nikdy neměl dostat méně výhodný kurz směny, než je uveden na kurzovním lístku. Zákon o směnářské činnosti je účinný již přes čtyři roky a z aplikační praxe již vyplynuly dostatečné poznatky na to, aby bylo možné vyhodnotit, v čem byl zákon úspěšný a v čem je možné spatřovat jeho nedostatky. V posledních letech zaznamenal orgán dohledu, tedy Česká národní banka, nárůst stížností na směnárny ze strany zákazníků a taktéž se v médiích objevují informace o nevýhodných směnných kurzech, na které přistupují zejména zahraniční turisté.

Níže je uveden graf, ve kterém jsou zaznamenány stížnosti na činnost směnáren, které byly doručeny České národní bance. Údaje jsou uvedeny vždy za kalendářní rok, a to od roku 2010 až do roku 2017. V roce 2010 bylo podáno 137 stížností, v roce 2011 jich bylo 131, v roce 2012 klesl počet podání na 111 a v roce 2013 se počet stížností navýšil na 139. V roce 2014 došlo k rapidnímu nárůstu, a to na 214 podání, v roce 2015 se stížnosti pohybovaly na počtu 208. V roce 2016 byl zaznamenán pokles, a to na 172 stížností a následující rok, tedy v roce 2017, se počet podání navýšil na 231.

V současnosti není zcela zřejmá hranice mezi směnářským obchodem a tzv. bezhotovostním obchodem s cizí měnou (platební služba). Bezhotovostní obchod s cizí měnou je vymezen v zákoně č. 370/2017 Sb., o platebním styku. Směnářský obchod zákon č. 277/2013 Sb. vymezuje jako obchod spočívající ve směně bankovek, mincí nebo šeků znějících na určitou měnu za bankovky, mince nebo šeky znějící na jinou měnu. Nicméně Česká národní banka dovozuje, že „Úhrada za nákup peněžních prostředků v jiné

měně prostřednictvím platební karty stojí pro účely směnárenského zákona naroveň platbě za tento nákup v hotovosti“. Navrhuje se tedy přizpůsobit vymezení směnárenského obchodu a bezhotovostního obchodu s cizí měnou aplikační praxi.

V době přijetí zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku, nebyla známa podoba některých prováděcích předpisů EU (nařízení Evropské komise, obecné pokyny Evropského orgánu pro bankovníctví). Při příležitosti novely zákona o platebním styku se tedy navrhuje lépe provázat český právní řád s prováděcími předpisy EU.

Zdroj: Česká národní banka

1. 4. Identifikace dotčených subjektů

Mezi tzv. dotčené subjekty, na které budou mít zvažované varianty dopad, se řadí především:

- Česká národní banka,
- osoby oprávněné provozovat směnárenskou činnost,
- zákazníci směnáren,
- poskytovatelé platebních služeb

1. 5. Popis cílového stavu

Zvýšení ochrany klientů směnáren zavedením práva odstoupit od smlouvy. Stanovení jasné hranice mezi poskytováním platebních služeb a směnárenskou činností. Zpřesnění právního řádu provedením technických změn.

1. 6. Zhodnocení rizika

Z legislativně technického hlediska by nepřijetí navrhované právní úpravy vedlo k zachování nedostatků, které vyplynuly z aplikační praxe zákona o směnárenské činnosti, a nedošlo by ke zlepšení postavení zákazníků směnáren a zvýšení jejich ochrany.

2. NÁVRH VARIANT ŘEŠENÍ

V následující části jsou v rámci hodnocení dopadů regulace popsány jednotlivé hodnocené otázky včetně návrhu řešení a vyhodnocení variant. Otázky byly konzultovány prostřednictvím konzultačního materiálu uveřejněného na internetových stránkách Ministerstva financí. Konzultační materiál byl publikován na webových stránkách Ministerstva financí dne 27. dubna 2017 s termínem pro odpovědi do 15. června 2017. Informace o publikaci konzultačního materiálu byla rovněž rozeslána na e-mailové adresy směnárníků vedených v seznamu směnárníků České národní banky a zároveň bylo osloveno několik profesních asociací, např. Asociace směnáren, Svaz průmyslu a dopravy, Hospodářská komora, Svaz obchodu a cestovního ruchu, Asociace hotelů a restaurací a organizace Prague City Tourism. Veřejné konzultace se zúčastnilo 63 soukromých subjektů a orgán dohledu, tedy Česká národní banka. Valná většina respondentů ve svých odpovědích uvedla, že odpovídají z pozice směnárníka. Na konzultaci mj. odpovědělo 8 hotelů, 4 banky, 2 cestovní kanceláře, 2 informační centra, 1 lázeňské zařízení a 1 profesní asociace. Pět respondentů neuvedlo, z pozice jakého subjektu odpovídají. Souhrn odpovědí zúčastněných respondentů je uveden u těch otázek, které jsou v rámci hodnocení dopadů regulace nastíněny.

2.0 Základní východiska

Zákon o směnářenské činnosti zavedl povinnost poskytnout klientovi před uzavřením smlouvy o směnářském obchodu předsmluvní informace. Od tohoto institutu, společně se stanovením pravidel pro informování klientů na kurzovním lístku, se očekávalo vyrovnání informační asymetrie mezi směnárnou a jejím klientem. V předsmluvních informacích je totiž mimo jiné uvedena částka, kterou klient složil k provedení směny a částka, kterou po provedení směny klient dostane.

Ukázalo se, že ani předsmluvní informace nedokázaly odstranit problémy ve směnářství. Mnozí turisté totiž nestudují ani kurzovní lístek, ani předsmluvní informace. Problém také je, že turisté většinou nevědí, že mají na předsmluvní informace nárok. Dochází tak k situacím, kdy zaměňují předsmluvní informace za doklad o provedení směny či jim nevěnují pozornost. Paradoxně pak mohou předsmluvní informace zhoršit postavení klienta, neboť ten se po jejich podepsání může hůře dovolat omylu při uzavření smlouvy.

Ukazuje se, že mnozí zahraniční turisté očekávají od směnáren férové jednání a nepředpokládají, že mohou dostat nevýhodný kurz. To jsou důvody, proč lze další posilování informačních povinností hodnotit jako neúčelné. Českou republiku navštěvuje také řada cizinců, kteří zde zůstanou pouze na několik málo dní a při návštěvě Evropy si nezjišťují, všechny kurzy. Nelze tedy očekávat, že tvorba určitých aplikací k porovnávání směnných kurzů či povinného uveřejnění středového kurzu České národní banky ve směnárně by přispěla k řešení situace. Je totiž vysoce pravděpodobné, že turisté by těmito informacím nevěnovali patřičnou pozornost a uveřejnění středového kurzu by je spíše mátl.

Jako vhodné se proto jeví informační standard spíše zjednodušit (zákaz zobrazení tzv. VIP kurzů, zákaz úplaty ve vybraných případech).

Dalším poznatkem je, že řada klientů směnáren si svůj omyl uvědomí ve velmi krátkém okamžiku po provedení směny. Nicméně zdaleka ne všechny směnárny jsou ochotny umožnit odstoupení od smlouvy a obchod stornovat. Dochází tak k nežádoucím jevům, kdy

se klient snaží vymoci vrácení peněz ve velmi krátkém okamžiku po provedení směny, ale je odmítnut s poukazem na to, že podepsal předsmělní informace a se směnou souhlasil.

Cílem navrhované právní úpravy je zlepšit postavení klientů směnáren. V předsmělní fázi je toho dosaženo zákazem zobrazení tzv. VIP kurzů a zákazem úplaty za provedení směnárenského obchodu. Po uzavření obchodu se pak zavádí možnost odstoupit od smlouvy o provedení směnárenského obchodu ve lhůtě 2 hodin.

Cenová regulace v materiálu není hodnocena, neboť pro ni chybí podstatné předpoklady. Trh směnáren je konkurenční. Pro směnu hotovosti navíc představuje konkurenci i bezhotovostní či polo hotovostní platební styk, především výběry z bankomatu. Klienti směnáren mají možnost zhodnotit výši směnného kurzu na kurzovním lístku i v rámci předávaných předsmělních informací, to vše lze učinit ještě před uzavřením obchodu. Z hlediska informační povahy se tak směnárenství liší například od provozování taxislužby.

2. 1. Informace před provedením směnárenského obchodu – předsmělní informace

Zákon o směnárenské činnosti zavedl povinnost provozovateli směnárenské činnosti sdělit zákazníkovi tzv. předsmělní informace o vyjednávaném směnárenském obchodu. Povinný obsah těchto informací je stanoven v ustanovení § 13 zákona o směnárenské činnosti. Jedná se o informace o provozovateli směnárenského obchodu, o směnárenském obchodu a dalších právech zájemce o směnu, tedy zákazníka. Cílem předsmělních informací je zajistit, že zákazníkovi budou informace o směnárenském obchodu sděleny takovým způsobem, aby mohly být uchovány a v budoucnu opakovaně zobrazeny. Není tedy dostačující zákazníkovi předsmělní informace pouze zobrazit (např. na monitoru v provozovně). Vzhledem ke skutečnosti, že účastníky směnárenských obchodů jsou často cizinci, stanovuje zákon o směnárenské činnosti povinnost uvádět předsmělní informace v českém a anglickém jazyce.

Problémem předsmělních informací je skutečnost, že klienti většinou nevědí, že na ně mají nárok a k čemu mají informace sloužit. Klient si může předsmělní informace zaměnit s dokladem o provedení směny. Existence předsmělních informací ztěžuje postavení klienta při prokázání omylu a možnost vyvolat neplatnost směny. Největším problémem ovšem je, že klienti předsmělní informace nečtou, což se navrhuje řešit možností odstoupení od smlouvy.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 3 varianty řešení:

- **varianta 0** – zachování předsmělních informací

Využití varianty 0 by znamenalo, že předsmělní informace budou zachovány a nedojde tak ke změně současného stavu.

- **varianta 1** – částečné zachování předsmělních informací

Tato varianta by znamenala, že dojde k částečnému zachování předsmělních informací, tedy zájemci o směnu je obdrží pouze u některých typů směnárenských obchodů.

- **varianta 2** – zrušení předsmulvních informací

Volba varianty 2 by představovala, že dojde ke zrušení předsmulvních informací u všech směnárenských obchodů.

Shrnutí a výsledek konzultace

V rámci veřejné konzultace byly subjektům položeny tyto otázky:

Spatřujete nějaký výkladový problém v ustanovení o poskytnutí předsmulvních informací [§ 13 z. o s. č.] nebo jakýkoliv problém s předáváním předsmulvních informací?

46 % respondentů k této otázce uvedlo, že spatřuje určité problémy. Nejčastěji uváděným problémem bylo, že zákazníci směnáren předsmulvní informace vůbec nečtou, případně že je na předsmulvních informacích nutno uvést tolik informací, že se celý dokument stává pro zákazníky nepřehledným. Směnárnici taktéž naráželi na skutečnost, že pro ně poskytování předsmulvních informací znamená nepřiměřenou administrativní zátěž, která ale v konečném důsledku postavení spotřebitele nijak nezlepšuje. Orgán dohledu pak ve své odpovědi uvádí, že je nutné v zákoně více upřesnit, že předsmulvní informace musí zákazník obdržet v takové formě, kterou si může odnést. 48 % respondentů uvádí, že nespátřuje výkladový či jiný problém s předsmulvními informacemi. Zbývajících 6 % subjektů na tuto otázku neodpovědělo.

Jakým způsobem konkrétně sdělujete/jste obdrželi předsmulvní informace podle § 13 zákona o směnárenské činnosti?

Na tuto otázku naprostá většina respondentů uvedla, že předsmulvní informace předává v tištěné podobě. Někteří pak navíc uvedli, že vyžadují podpis předsmulvních informací zákazníky.

Návrh nejvhodnějšího řešení a odůvodnění

Vyjádření respondentů, kteří se zúčastnili konzultace, bohužel nebyla příliš vypovídající, neboť souhlasná a nesouhlasná odpověď týkající se problematiky předsmulvních informací se lišila pouze o 2 %. Z informací, které nám poskytla Česká národní banka, je možné konstatovat, že stěžovatelé ve většině případů obdrželi předsmulvní informace, tak jak to stanovuje zákon o směnárenské činnosti. Stěžovatelé ovšem uvádějí, že bohužel nevěnovali předsmulvním informacím patřičnou pozornost, tedy zřejmě si je vůbec nepřečetli nebo pouze částečně. Česká národní banka jako orgán dohledu dodává, že v případě, že nastane situace, kdy zákazník nesouhlasí se smluvními podmínkami, které jsou uvedeny na předsmulvních informacích, směnárnici obecně peněžní prostředky zákazníkům vrací, pokud již došlo k jejich předání ze strany zákazníka nebo jim je případně nabídnut výhodnější kurz. Tuto skutečnost Česká národní banka zjistila na základě kontrolních směn, které v rámci své dohledové činnosti provedla.

Vzhledem k zavedení možnosti odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu se jeví jako vhodný nástroj poskytnout klientům u těchto obchodů jen jeden doklad, kde najdou potřebné informace o směně. Nebudou-li se směnou spokojeni, mají možnost odstoupit. Navrhuje se tedy zrušení předsmulvních informací v případech, kdy směnárenský obchod nepřesahuje částku odpovídající 1 000 EUR. Z aplikační praxe vyplynulo, že zákazníci ve většině případů nevěnují předsmulvním informacím přílišnou pozornost a vzhledem k informacím, které je nutno uvést, se stávají pro zákazníky méně přehlednými. Dále je nezbytné uvést, že směnárny zpravidla žádají po zákaznících podpis předsmulvních informací, aby pak byly

schopny orgánu dohledu doložit, že předsmuvní informace řádně předložily. Zákazníci tak mnohdy podepisují dokumenty, které si nepřečetli. V případě následného sporu (například před Finančním arbitrem) tak podepsané předsmuvní informace naopak působí proti zájmu zákazníků. Zákazník se totiž může obtížně dovolat omylu. Veškeré relevantní informace jsou navíc zobrazeny na kurzovním lístku umístěném v provozovně.

Jeví se tedy jako nadbytečné zachovávat předsmuvní informace u směnárenských obchodů nepřesahujících částku odpovídající 1 000 EUR, neboť nově se zavádí možnost odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu. Zákazník bude oprávněn do 2 hodin od provedení směny odstoupit od smlouvy o směnárenském obchodu. Tato skutečnost by měla vést ke zlepšení postavení zákazníků směnárén a zvýšit tak jejich ochranu, a to i v případě zrušení předsmuvních informací. Blíže je odstoupení od smlouvy popsáno v bodě 2. 2.

Předsmuvní informace budou zachovány u směnárenských obchodů převyšujících částku 1 000 EUR, neboť v případě směny převyšující částku 1 000 EUR bude odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu možné jen do částky 1 000 EUR. Směnárna sdělí zákazníkovi s dostatečným předstihem před uzavřením směnárenského obchodu informace uvedené v § 14 odst. 2 zákona o směnárenské činnosti. Tyto informace musí být poskytnuty v textové podobě, alespoň v českém a anglickém jazyce, v přiměřené velikosti a sděleny jasným a srozumitelným způsobem. Číselné údaje se uvádějí arabskými číslicemi. Textová podoba je zachována, pokud budou předsmuvní informace sděleny takovým způsobem, že je bude možné uchovávat a v budoucnu opakovaně zobrazovat. Nebude tedy dostačující, pokud budou předsmuvní informace zákazníkovi pouze zobrazeny např. na monitoru počítače v provozovně.

Vzhledem k výše uvedenému se jako nejvhodnější jeví varianta číslo 1, tedy částečné zachování předsmuvních informací.

2. 2. Odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu

I přes veškerá opatření, jako jsou předsmuvní informace nebo povinnost uvádět na kurzovním lístku nejméně výhodný směnný kurz, často dochází k případům, kdy zákazník po provedení směny měn není spokojen s částkou, kterou obdržel. Poté obdrženou částku smění zpět na původní měnu, se kterou začínal směnu, neboť mu směnárník není ochoten vydat zpět původní měnu. Tato situace nastává zejména u cizinců, kteří následně uplatňují stížnost u finančního arbitra. Řešení takové situace není jednoduché, neboť je-li prokázáno transparentní zveřejnění kurzovního lístku a zákazník před provedením směnárenského obchodu obdržel předsmuvní informace, které podepsal, lze tak obtížně mluvit o pochybení směnárníka. Jednou z možností, jak této situaci předcházet, je zavést možnost odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 3 varianty řešení:

- **varianta 0** – zavedení odstoupení od smlouvy, a to vždy

Tato varianta by znamenala, že zákazník bude moci odstoupit od smlouvy o směnářenském obchodu vždy bez ohledu na částku prováděné směny.

- **varianta 1** – zavedení odstoupení od smlouvy v rozsahu do 1 000 EUR (hranice identifikace klienta dle předpisů pro praní špinavých peněz)

Využití varianty 1 by v praxi znamenalo, že možnosti odstoupení od smlouvy o směnářenském obchodu by mohl zákazník využít v rozsahu, v němž jím složená částka k provedení směny nepřesahuje částku 1 000 EUR.

- **varianta 2** – nezavedení odstoupení od smlouvy

Volba této varianty by znamenala, že nedojde k zavedení odstoupení od smlouvy o směnářenském obchodu.

Shrnutí a výsledek konzultace

V rámci veřejné konzultace byly subjektům položeny tyto otázky:

Souhlasíte se zavedením možnosti odstoupení od směny? Uveďte důvody.

Z celkového počtu 63 respondentů na tuto otázku odpovědělo 95 % respondentů. 22 % respondentů souhlasí se zavedením možnosti odstoupení od směny. 73% respondentů s touto možností nesouhlasí. Subjekty, které s možností odstoupení od směny souhlasí, vždy spojují možnost odstoupení s nějakou podmínkou, jako např. pokud zákazník ještě neopustil směnárnu či pokud byla úplata za směnu vyšší než 5 %. Orgán dohledu taktéž souhlasí se zavedením odstoupení od směny. Téměř tři čtvrtiny subjektů s odstoupením od směny nesouhlasí. Nejčastějším argumentem je, že zákazníci budou moci odstoupit od směny využít ke spekulacím. Vývoj kurzu se mění i během dne a zákazníci by tak mohli odstupovat od obchodů, které se na základě vývoje měny již nejeví jako výhodné. Dalším často uváděným důvodem bylo, že zákazník na předsmělních informacích jasně vidí, jaká bude cena směny.

Jaká má být časová lhůta pro uplatnění práva na odstoupení od smlouvy?

Nejvíce respondentů na tuto otázku odpovědělo „žádná“, neboť nesouhlasí se zavedením odstoupení od směny. Zbývající respondenti shodně uvádějí, že lhůta pro odstoupení musí být co nejkratší, v řádu několika minut, maximálně několik hodin. Orgán dohledu navrhuje lhůtu 2 hodin od uzavření směnářského obchodu.

Návrh nejvhodnějšího řešení a odůvodnění

Vzhledem ke skutečnosti, že aplikační praxe zákona o směnářské činnosti ukázala, že předsmělní informace neplní účel, který byl původně zamýšlen (především informovat zákazníka před provedením směnářského obchodu o jeho podmínkách), navrhuje se volba varianty 1, tedy zavedení odstoupení od smlouvy v maximálním rozsahu složené částky 1 000 EUR. Klient směnárny tedy může odstoupit u jakéhokoliv směnářského obchodu, ale pouze do částky 1 000 EUR. V rozsahu částky nad tuto hranici by možné odstoupit nebylo. Odstoupení od smlouvy o směnářenském obchodu umožní zákazníkovi do 2 hodin od provedení obchodu odstoupit, a to za předpokladu, že tak učiní v provozovně, kde byl směnářský obchod uskutečněn. Lhůta 2 hodiny běží pouze během provozní doby určené pro styk s veřejností v provozovně, kde byl směnářský obchod proveden. Zákazník je oprávněný dovolávat se provozní doby, která je uvedena na dokladu o provedení směnářského obchodu. Dvouhodinová lhůta a možnost odstoupení

v omezené výši zároveň zamezí spekulacím zmiňovaným respondenty. Hranice 1 000 EUR je stanovena s ohledem na povinnost identifikace klienta směnární podle zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu. Vzhledem k nutnosti identifikace, předložení dokladu totožnosti, existenci kurzovního lístku a poskytnutí předšmluvních informací u obchodů nad 1 000 EUR lze taková opatření považovat za dostatečná. Dále je třeba uvést, že z dohledové praxe České národní banky vyplývá, že 90 – 95 % směnárenských obchodů, které se uskuteční, se pohybují do hranice 1 000 EUR.

Zároveň lze říci, že díky omezenému rozsahu odstoupení a relativně krátké lhůtě pro odstoupení, není pravděpodobné, že by bylo právo na odstoupení ve velké míře zneužíváno ke spekulacím se směnným kurzem. Navíc některé směnární dle vyjádření ve veřejné konzultaci nabízejí již dnes dobrovolně možnost odstoupit a to bez zásadních problémů.

Nastane-li situace, že zákazník uzavřel smlouvu o směnárenském obchodu prostřednictvím směnárenského automatu, je oprávněn od smlouvy odstoupit do 3 pracovních dnů ode dne, kdy byl směnárenský obchod proveden. Nastane-li situace, že během směnárenského obchodu bude provedena směna méně častých měn, např. chorvatských kun, které jsou více využitelné v letních měsících, a zákazník se bude dožadovat odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu a provozovatel již nebude mít v daný okamžik k dispozici měnu, kterou mu zákazník původně předložil ke směně, provozovatel je oprávněn zákazníkovi místo částky, kterou složil, vyplatit rozdíl mezi částkou, která by byla zákazníkovi vyplacena po provedení směny při použití kurzu devizového trhu České národní banky k okamžiku, kdy došlo k provedení směnárenského obchodu a částkou, která byla zákazníkovi po provedení směnárenského obchodu vyplacena.

Zavedení odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu u směn v rozsahu do 1 000 EUR by mělo vést ke zlepšení postavení zákazníků směnáren a zvýšení jejich ochrany. Z dostupných informací, které poskytla Česká národní banka, vyplývá, že často dochází k situacím, kdy zákazník požaduje stornování obchodu téměř ihned po provedení směny, a to zejména v případech, kdy si nevšiml výše poplatku za směnu, nebo došlo k záměně tzv. VIP kurzu s kurzovním lístkem. Pouze omezené množství směnárníků však na storno obchodu přistoupí.

Specifikem směnárenství totiž je, že jeho služeb využívají z velké části zahraniční turisté. Ti se v České republice zdrží několik málo dní a v případě problému spojeného se směnou hotovosti nemají časový prostor věc řešit u soudu, finančního arbitra či České národní banky. Některé směnární přitom využívají řadu nežádoucích praktik, které jsou na hraně zákona (rozsáhlé předšmluvní informace, VIP kurzovní lístek zaměnitelný s běžnými kurzy, prodej suvenýrů za přemrštěné ceny, směnný kurz na hranici neúměrného zkrácení atp.). Řadě z těchto nekalých praktik se dá bránit stávajícími prostředky civilního práva, ale problémem je zdoluhavost jejich vymáhání a neochota turistů trávit čas jejich dovolené vyřizováním soudních záležitostí. Přitom řada turistů si svůj omyl uvědomí bezprostředně po provedení směny a chce své peníze zpět. Právě na tyto situace má dopadnout právo na odstoupení jako poměrně rychlý a efektivní nástroj. Pozice klienta se posiluje hmotněprávně a zároveň je možné dohlížet, že na základě odstoupení od smlouvy směnární peníze vrací zpět.

Právo na odstoupení se zavádí pro všechny klienty směnáren. Právo tedy není limitováno na osobu spotřebitele, neboť skutečnost, zda je zákazník spotřebitelem není možné u většiny směnářských obchodů snadno zjistit.

2. 3. Doplnková služba

Na základě skutečností, které vyplývají z dohledové praxe České národní banky, je možné říci, že ve směnárství dochází ke spojování směnářského obchodu s prodejem drobných upomínkových předmětů (např. map a suvenýrů). Směnárnici současně se směnářským obchodem zákazníkovi prodají drobný suvenýr, tedy poskytnou tzv. doplňkovou službu nebo prodej doplňkového zboží. Bude-li zákazník chtít odstoupit od směnářského obchodu, bude mu umožněno zároveň odstoupit i od smlouvy o doplňkové službě nebo prodeji doplňkového zboží, byla-li uzavřena. Cílem navrhované úpravy je zlepšit postavení zákazníka a zvýšit transparentnost směnářských obchodů.

2. 4. Kurzovní lístek

U kurzovního lístku nedochází k žádným radikálním změnám, pouze se doplňuje několik informací, které by měly vést ke zpřesnění jeho obsahu. U této problematiky není stanoven návrh variant řešení, neboť se jedná pouze o doplnění a zpřesnění, nikoliv změnu s výraznějšími dopady.

Ustanovení § 11 zákona o směnářské činnosti stanovuje, jaké náležitosti má kurzovní lístek obsahovat. Nově se do ustanovení § 11 odst. 2 písm. e) doplňuje zmínka o podmínkách, za kterých může být úplata uplatněna. Cílem tohoto zpřesnění je, aby na kurzovním lístku byla uvedena pouze jedna výše úplaty za provedení směnářského obchodu a podmínky, za jakých může být uplatněna.

Česká národní banka jako orgán dohledu konstatuje, že zaznamenala nárůst stížností, které se týkají úplaty za provedení směnářského obchodu. V roce 2015 obdržela 42 stížností, v roce 2016 to bylo 39 stížností a v roce 2017 se jejich počet navýšil na 70. Česká národní banka k problematice úplaty dodává, že často bývá na kurzovním lístku uvedena zpravidla v dolní části pod informacemi o všech možných kurzech s tím, že informace o směně měn EUR/CZK, ke které dochází nejčastěji, bývá uvedena v horní části kurzovního lístku, a to první v pořadí. K problematice úplaty Česká národní banka dodává, že pro zákazníky je rovněž matoucí, je-li za nákup a prodej cizích měn účtován odlišný poplatek.

Dále se nově doplňuje ustanovení § 11 odst. 2 písm. f), které zavádí povinnost zobrazovat na kurzovním lístku informaci o možnosti zákazníka odstoupit od směnářského obchodu. Dochází také ke zpřesnění požadavků na údaje uvedené na kurzovním lístku. Nově musejí být údaje uvedeny alespoň v českém a anglickém jazyce, přehledně, v přiměřené velikosti, jasným a srozumitelným způsobem. Mnohé z těchto skutečností již dovozovala výkladová praxe. Kurzovní lístek musí být v provozovně dostatečně oddělen a odlišen od dalších informací, které jsou v téže provozovně zveřejněny.

Nově se zavádí odstavec 4, který stanovuje provozovateli směnárny povinnost na kurzovním lístku uvádět směr směny, který se uvádí z pozice směnárníka v první osobě jednotného nebo množného čísla. V praxi je tím myšleno zejména označení „nakupujeme“ a „prodáváme“, případně anglická verze „we buy“ a „we sell“.

Příklady kurzovních lístků

Níže jsou zobrazeny příklady kurzovních lístků.

	hodnoty zahrady	kolonajma na kraj CZK	prodavna na kraj CZK
Euro	1 EUR	26,80	27,45
Americký dolar	1 USD	24,24	26,20
Anglická libra	1 GBP	29,91	31,91
Australský dolar	1 AUD	18,13	19,82
Dánská koruna	1 DKK	3,49	3,68
Japonský jen	100 JPY	20,89	22,93
Kanadský dolar	1 CAD	18,17	19,78
Norská koruna	1 NOK	2,83	3,10
Švédská koruna	1 SEK	2,82	2,90
Švýcarský frank	1 CHF	23,65	25,42
Chorvatská kuna	1 HRK	3,38	3,75
Maďarský forint	100 HUF	8,17	9,20
Polský zlotý	1 PLN	5,82	6,42
Ruský rubl	100 RUB	28,23	45,75

Zdroj: MFČR

SE NAJDETE VÁLTY VŠECH ZEMÍ		VŠECH ZEMÍ		VŠECH ZEMÍ	
1	AUD	→	CZK	17,97	19,31
1	BGN	→	CZK	10,78	13,89
1	CAD	→	CZK	18,18	19,51
1	HRK	→	CZK	3,34	3,80
1	DKK	→	CZK	3,45	3,67
1	EUR	→	CZK	26,92	27,18
1	GBP	→	CZK	30,64	31,42
100	HUF	→	CZK	8,15	8,80
1	CNY	→	CZK	3,25	3,89
1	ILS	→	CZK	5,91	6,68
100	JPY	→	CZK	21,32	22,54
1	NZD	→	CZK	16,93	18,39
1	NOK	→	CZK	2,78	3,02
1	PLN	→	CZK	5,75	6,22
1	RON	→	CZK	5,11	6,04
100	RUB	→	CZK	34,17	42,75
1	SGP	→	CZK	26,44	31,26
100	KRW	→	CZK	1,41	2,17
1	SEK	→	CZK	2,84	2,86
1	CHF	→	CZK	24,73	25,49
1	TRY	→	CZK	5,22	7,03
1	USD	→	CZK	24,45	25,59
1	UAH	→	CZK	0,81	0,26

Zdroj: MFČR

The image shows a digital display with the title "KURZOVNÍ LÍSTEK EXCHANGE RATES LIST". The display is divided into two main columns of exchange rates. Each row in the columns shows a currency pair, the current rate, and a small icon of the foreign currency. Below the exchange rates, there is a red banner with white text detailing commission rates for different types of transactions. At the bottom, there is a blue banner with white text regarding individual terms of exchange.

PRODEJ WE SELL	NAUP WE BUY	PRODEJ WE SELL	NAUP WE BUY
28.49 CZK • 1 EUR	24.62 CZK	22.28 CZK • 100 JPY	25.84 CZK
24.85 CZK • 1 USD	24.78 CZK	1.84 CZK • 100 GBP	1.28 CZK
32.84 CZK • 1 GBP	24.52 CZK	2.25 CZK • 1 NOK	2.88 CZK
24.59 CZK • 1 CHF	24.78 CZK	18.88 CZK • 1 HUF	17.62 CZK
7.94 CZK • 1 AUD	6.17 CZK	6.55 CZK • 1 PLN	3.78 CZK
22.24 CZK • 1 CAD	17.88 CZK	6.85 CZK • 1 RON	3.24 CZK
34.74 CZK • 1 BRL	42.73 CZK	45.42 CZK • 100 RUB	28.87 CZK
28.25 CZK • 1 CNY	18.95 CZK	31.28 CZK • 1 SKK	27.82 CZK
3.32 CZK • 1 TRY	2.25 CZK	2.87 CZK • 1 SEK	2.84 CZK
3.82 CZK • 1 THB	2.38 CZK	18.21 CZK • 1 SGD	14.74 CZK
2.21 CZK • 1 HKD	2.84 CZK	74.87 CZK • 100 THB	14.22 CZK
2.76 CZK • 1 HUF	2.37 CZK	6.82 CZK • 1 TRY	5.42 CZK
8.28 CZK • 100 HUF	8.25 CZK	1.15 CZK • 1 JPY	1.28 CZK
6.82 CZK • 1 ISK	5.88 CZK	1.24 CZK • 1 DKK	1.28 CZK

Poplatek pro výměnu z volat na CZK je 2,0%
Commission for exchange from foreign currency to CZK is 2,0%
Poplatek pro výměnu z CZK na volat je 2,7%
Commission for exchange from CZK to foreign currency is 2,7%
Poplatek pro transakci s platbou kartou je 2%
Commission for transaction with payment card is 2%

Smlouva má s klientem před transakcí dohodnout individuální podmínky směny ve prospěch klienta
The company may agree with the customer individual terms of exchange prior to the transaction in favor of the customer

Zdroj: MFČR

2. 5. Poskytování výhodnějších směnných kurzů (VIP kurzy)

V současné době je provozovatel směnárenské činnosti oprávněn poskytnout spotřebiteli za splnění určitých podmínek výhodnější směnný kurz – tzv. VIP kurz. Podmínky, které je nezbytné splnit, jsou stanoveny individuálně u každého provozovatele. Často se vyskytují podmínky např. ve formě kuponu, který je možné získat na internetových stránkách provozovatele, zákaznické karty nebo provedení směny nad určitou částku. Tzv. VIP kurzy by měly sloužit zejména jako benefit pro zákazníky, avšak na základě informací, které poskytla Česká národní banka a vyplývají z její dohledové činnosti, je možné říci, že často dochází k situacím, kdy provozovatel směnárny ve své provozovně uveřejňuje tyto kurzy způsobem, který je pro zákazníky matoucí. Současná podoba zákona o směnárenské činnosti v ustanovení § 12 stanovuje, že informace o tzv. VIP kurzu nesmí být zaměnitelná s kurzovním lístkem. Ne vždy je však odlišení dostatečné.

V posledním roce zaznamenal orgán dohledu větší počet stížností na tzv. VIP kurzy. V roce 2015 Česká národní banka obdržela 26 stížností, v roce 2016 to bylo 38 stížností a v roce 2017 již evidovala 100 stížností. Tato podání poukazovala zejména na skutečnost, kdy

zákazníci očekávali, že směnárenský obchod bude proveden tzv. VIP kurzem. Česká národní banka jako orgán dohledu uvádí, že zaměnitelnost kurzovního lístku s tzv. VIP kurzy je možné v extrémních případech sankcionovat a v některých případech tak již učinila, avšak zároveň poukazuje na skutečnost, že problematika posouzení zaměnitelnosti kurzovního lístku a nabídky tzv. VIP kurzů závisí na subjektivním vnímání zákazníků, neboť pro někoho může být matoucí a pro někoho naopak srozumitelná.

Návrh variant řešení

Jsou zvažovány 2 varianty řešení:

- **varianta 0** – zachování možnosti zobrazovat výhodnější směnné kurzy v provozovně a jejím bezprostředním okolí

Využití varianty 0 by znamenalo, že bude zachován současný stav a výhodnější směnné kurzy bude možné zobrazovat v provozovně a jejím bezprostředním okolí.

- **varianta 1** – zákaz možnosti zobrazovat výhodnější směnné kurzy v provozovně a jejím bezprostředním okolí

Tato varianta by znamenala, že nebude možné zobrazovat výhodnější směnné kurzy v provozovně a jejím bezprostředním okolí.

Shrnutí a výsledek konzultace

V rámci veřejné konzultace byly subjektům položeny tyto otázky:

Souhlasíte se zákazem uveřejnění zvýhodněného kurzu v provozovně?

Na tuto otázku odpovědělo 97 % subjektů. Z celkového počtu 63 respondentů souhlasí se zákazem uveřejnění „VIP kurzů“ v provozovně 49 % subjektů. Jedním z hlavních důvodů bylo zřehlednění a zjednodušení kurzovního lístku, kdy uvádění více kurzů pro jednu měnu může být matoucí. Klienti směnáren mnohdy mohou zaměnit „běžný“ kurzovní lístek s kurzovním lístkem se zvýhodněnými kurzy. Opakoval se i názor, že by měl být ve směárně zveřejněn pouze jeden kurzovní lístek, zvýhodněný kurz by ale mohl být klientům poskytnut individuálně. Orgán dohledu taktéž zastává názor, že by zveřejňování zvýhodněných kurzů v provozovně mělo být zakázáno.

48 % respondentů nesouhlasí se zákazem uveřejnění zvýhodněného kurzu v provozovně. Stejně jako v případě zákazu úplaty za směnu se nejčastěji objevoval názor, že je na uvážení směnární, zda bude či nebude poskytovat „VIP kurzy“. Mnoho subjektů taktéž zmínilo, že zvýhodněné kurzy jsou součástí konkurenčního boje. Někteří respondenti uvedli, že je-li zvýhodněný kurz jasně oddělen od „běžného“ kurzu, není důvod zveřejňování „VIP kurzů“ zakazovat.

Je žádoucí, aby provozovatel mohl zveřejnit zvýhodněný směnný kurz mimo provozovnu (např. internetové stránky, tisk atp.)?

60 % respondentů souhlasí s tím, aby mohl provozovatel směnární zveřejnit zvýhodněný směnný kurz mimo provozovnu. Dle názoru respondentů je žádoucí, aby měl směnárník možnost informovat zákazníka o zvýhodněných podmínkách, které nabízí. Jedná se i o součást reklamy dané směnární. Několikrát se i objevil názor, že zákazník musí mít možnost porovnat kurzy jednotlivých směnáren ještě předtím, než je navštíví.

32 % respondentů nesouhlasí se zveřejňováním zvýhodněných kurzů pouze mimo provozovnu. Jedním z nejčastěji uváděných důvodů je skutečnost, že zákazníci nesledují webové stránky směnárny. Informace o zvýhodněném kurzu by se k nim tak nedostala. K nezveřejňování zvýhodněného kurzu se přiklání i orgán dohledu.

8 % respondentů na tuto otázku neodpovědělo.

Je žádoucí, aby na kurzovním lístku mohla být obsažena informace o možnosti požádat o zvýhodněný kurz?

Z celkového počtu 63 respondentů na tuto otázku odpovědělo 93 % respondentů. 52 % respondentů souhlasí s možností uvést na kurzovním lístku informaci o zvýhodněném kurzu, 41 % respondentů nesouhlasí s uvedením takové informace.

Nejvíce se opakujícím důvodem pro uvedení informace o zvýhodněném kurzu na kurzovním lístku byla skutečnost, že poskytnutí zvýhodněného kurzu je služba ve prospěch zákazníka. Mnoho zákazníků se i nyní ptá na podmínky pro získání lepšího kurzu. Zároveň, „VIP kurzy“ jsou běžné i ve světě, na jejich existenci jsou zvyklí i zahraniční turisté.

Směnárnici, kteří nesouhlasí s uvedením informace o zvýhodněném kurzu na kurzovním lístku, argumentují tím, že by na kurzovním lístku měly být uvedeny jednoznačné podmínky směny. To ale nebrání uvedení informace o zvýhodněném kurzu jinde v provozovně. K tomuto se přiklání i orgán dohledu. Někteří směnárnici pak naráží na skutečnost, že zákazníci budou mít tendenci smlouvat, pokud zjistí, že je možnost individuálně poskytnout lepší kurz.

Jakým jiným způsobem by se poskytování zvýhodněných kurzů mohlo zpřehlednit?

Velké množství respondentů na tuto otázku neodpovědělo. Z uvedených odpovědí pak není možné vyvodit jednoznačný závěr, neboť někteří respondenti uvádí, že by informace o zvýhodněném kurzu měla být poskytnuta ústně pracovníkem směnárny, zatímco jiní respondenti uvádí, že je nezbytné informaci o zvýhodněných kurzech uveřejnit v provozovně. Společným znakem všech odpovědí ale je, že by „VIP kurzy“ měly být jasně odděleny od běžných směnných kurzů. Orgán dohledu pak neuvádí žádnou další možnost zpřehlednění poskytování zvýhodněných kurzů.

Návrh nejvhodnějšího řešení a odůvodnění

Vyjádření respondentů, kteří se zúčastnili konzultace, bohužel nebyla příliš vypovídající, neboť souhlasná a nesouhlasná odpověď týkající se problematiky zveřejňování tzv. VIP kurzů v provozovně se lišila pouze o 1 %. Z dohledových informací, které nám poskytla Česká národní banka, je možné konstatovat, že zobrazení výhodnějšího směnného kurzu vedle kurzovního lístku v prostorách provozovny a jejím bezprostředním okolí je pro zákazníky matoucí a často dochází k jejich zaměňování. Zákazníci se zaměří pouze na údaje o kurzu, nikoliv však na další informace, které specifikují podmínky poskytnutí tzv. VIP kurzů. Navrhuje se tedy využít variantu 1 a zakázat uveřejňování tzv. VIP kurzů v provozovně a jejím bezprostředním okolí. Cílem navrhované úpravy je zpřehlednit informace pro spotřebitele.

Samotný VIP kurz se nezakazuje, směnárnici mohou takový kurz nadále poskytovat, avšak musí být nabízen individuálně. V případě, že směnárník nabízí výhodnější směnný kurz, je akceptovatelné, aby v provozovně a jejím bezprostředním okolí takovou informaci zveřejnil, avšak nesmí na ní být uveden směnný kurz.

Příklady kurzovního lístku a tzv. VIP kurzů

Níže jsou zobrazeny dvě fotografie informačních tabulí, kde je možné vidět kurzovní lístek a hned vedle něj jsou uvedeny tzv. VIP kurzy, které jsou nadepsány nadpisem „Toto není kurzovní lístek“. Tyto fotografie byly pořízeny Českou národní bankou při kontrole v provozovnách směnáren. Z fotografií je patrné, že směnné kurzy jsou na první pohled těžko odlišitelné a pro zákazníky matoucí. Ti pak v domnění, že bude použit výhodnější kurz, nepřikládají důležitost žádným dalším informacím a provedou směnu. Následně, po přepočítání peněz, které obdrží, zjistí, že se výhodnější kurz jejich transakce netýkal. S cílem zamezit takovým situacím, se zavádí zákaz zveřejňování tzv. VIP kurzů v provozovně a jejím bezprostředním okolí.

The image shows an exchange rate board with a yellow overlay on the right side. The board is titled 'KURZOVNÍ LÍSTEK EXCHANGE LIST'. The left column lists various currencies and their corresponding rates. The right column, which is highlighted in yellow, lists 'VIP' rates for several currencies, including USD, EUR, GBP, CHF, JPY, HKD, AUD, NZD, CAD, SEK, NOK, DKK, HUF, PLN, CZK, and RUB. The text 'TOTO NĚJ JE KURZOVNÍ LÍSTEK' is visible at the top of the yellow area.

Zdroj: Česká národní banka

The image shows another view of an exchange rate board, similar to the one in the previous image. It also features a yellow overlay on the right side. The board is titled 'KURZOVNÍ LÍSTEK EXCHANGE LIST'. The left column lists various currencies and their corresponding rates. The right column, which is highlighted in yellow, lists 'VIP' rates for several currencies, including USD, EUR, GBP, CHF, JPY, HKD, AUD, NZD, CAD, SEK, NOK, DKK, HUF, PLN, CZK, and RUB. The text 'TOTO NĚJ JE KURZOVNÍ LÍSTEK' is visible at the top of the yellow area.

Zdroj: Česká národní banka

2. 6. Úplata za provedení směnárenského obchodu

V současné době může provozovatel směnárenské činnosti požadovat za provedení směny úplatu. Taková informace musí být uvedena na kurzovním lístku, úplata přepočtena po provedení konkrétní směny a částka musí být uvedena na předšmluvních informacích a na dokladu, který zákazník od směnárníka obdrží.

Na základě informací z dohledové činnosti, které má Česká národní banka k dispozici, je možné říci, že v současné době dochází k situacím, kdy jsou poplatky uváděny způsobem,

kteřý je pro zákazníky matoucí. Např. úplata za prodej valut je uváděna 22,2 % z hodnoty transakce a úplata za nákup je 2,22 % z hodnoty transakce.

Návrh varianta řešení

Jsou zvažovány 3 varianty řešení:

- **varianta 0** – zachování úplaty za provedení směnářského obchodu

Tato varianta by znamenala, že bude zachována možnost požadovat úplatu za provedení směnářského obchodu a nedojde tak ke změně současného stavu.

- **varianta 1** – částečný zákaz úplaty za provedení směnářského obchodu

Využití této varianty by znamenalo, že dojde k částečnému zrušení úplaty za provedení směnářského obchodu.

- **varianta 2** – úplný zákaz úplaty za provedení směnářského obchodu

Volba varianty 2 by znamenala, že dojde k úplnému zrušení úplaty za provedení směnářského obchodu.

Shrnutí a výsledek konzultace

V rámci veřejné konzultace byly subjektům položeny tyto otázky:

Souhlasíte se zakázáním úplaty za směnu? Uveďte prosím důvody svého souhlasu nebo nesouhlasu.

Z celkového počtu 63 respondentů na tuto otázku odpovědělo 94 % respondentů. 43 % respondentů souhlasí se zákazem úplaty za směnu, 51 % respondentů se staví proti zakazu úplaty za směnu.

Subjekty, které se zákazem úplaty za směnu souhlasí, jako hlavní důvod uvádí přehlednost pro zákazníka. Úplata za směnu je mnohdy uvedena mimo kurzovní lístek, případně je uvedena natolik nesrozumitelně, že zákazník není sám schopen určit, kolik za směnu zaplatí. Úplata za směnu by měla být zahrnuta již do samotného směnného kurzu. Tento názor zastává i orgán dohledu.

Respondenti, kteří jsou proti zakazu úplaty za směnu, argumentují především tím, že je na uvážení každé směnárny, zda bude za směnu požadovat úplatu či nikoliv a jakou uplatní cenovou politiku. Dalším často se opakujícím názorem je, že zákaz úplaty bude zásahem do hospodářské soutěže a svobody podnikání. Několik respondentů ještě poukázalo na skutečnost, že zákazník se dozví konečnou sumu z předsměnných informací, tedy ještě před uzavřením směnářského obchodu.

Měly by existovat nějaké výjimky ze zákazu úplaty za provedení směnářského obchodu? Jaké?

71 % respondentů zastává názor, že by v případě zákazu úplaty za směnu neměly existovat žádné výjimky. 18 % respondentů se přiklání k zavedení určitých výjimek, a to především v případě platby platební kartou, kdy jsou směnárníkům účtovány poplatky ze strany bank. Stejný názor pak zastává i orgán dohledu. 11 % respondentů se k této otázce nevyjádřilo.

Návrh nejvhodnějšího řešení a odůvodnění

Dohledová praxe České národní banky ukázala, že často dochází k netransparentnímu zveřejňování úplaty a to má negativní dopad na zákazníky. Z tohoto důvodu se navrhuje využít variantu 1, tedy částečný zákaz úplaty za provedení směnářského obchodu. Cílem navrhované úplaty je zvýšit transparentnost směnářských obchodů, zákazníkům umožnit lepší orientaci a porovnání směnných kurzů mezi jednotlivými směnárny. Směnárny tedy nebudou oprávněni účtovat si procentuální úplatu, ale bude jim ponechána možnost promítnout si úplatu do směnného kurzu. Ustanovení je koncipováno jako bezdůvodné obohacení provozovatele v případě, že požaduje úplatu za provedení směnářského obchodu, ač mu úplata podle zákona nenáleží.

Výjimkou bude provedení směny, kdy předmětem budou mince nebo šek předložený zákazníkem a platba platební kartou. V těchto případech je směnárny ponechána možnost požadovat úplatu, neboť v souvislosti s přijímáním mincí, šeků a platebních karet vznikají směnárny náklady, které se u běžných směnářských obchodů nevyskytují.

2. 7. Doklad o provedení směnářského obchodu

U dokladu o provedení směnářského obchodu dochází pouze k doplnění informací s ohledem na zrušení předšmluvních informací u části obchodů a z tohoto důvodu není stanoven návrh variant řešení.

Provozovatel směnárny je povinen ihned po provedení směnářského obchodu zákazníkovi vydat doklad o provedení směnářského obchodu, a to v textové podobě. Údaje musí být uvedeny přehledně, alespoň v českém a anglickém jazyce, v přiměřené velikosti, jasným a srozumitelným způsobem. Číselné údaje musí být uvedeny arabskými číslicemi. Textová podoba je zachována, pokud budou předšmluvní informace sděleny takovým způsobem, že je bude možné uchovávat a v budoucnu opakovaně zobrazovat.

Nově se zavádí povinnost pro provozovatele směnárny uvádět na dokladu o provedení směnářského obchodu informace o provozovateli, o směnářském obchodu a dalších právech zákazníka. Dochází tak k přesunu informací uváděných na předšmluvních informacích do dokladu o provedení směny. Vydáním tohoto dokladu se všemi náležitostmi zároveň směnárny splní povinnost vydat doklad podle zákona na ochranu spotřebitele.

2. 8. Úprava zákona o platebním styku

Vymezení směnářského obchodu v ustanovení § 2 zákona o směnářské činnosti znamená podřazení obchodů, kdy zákazník platí za valuty karetní transakcí, pod směnářskou činností. Zároveň jsou tyto obchody vyjmuty z vymezení bezhotovostního obchodu s cizí měnou, tak aby nepředstavovaly platební službu. Navrhované změny jsou reálně dovozovány výkladovou praxí, ke změnám dochází kvůli zpřehlednění právního řádu pro adresáty a není tedy důvod analyzovat dopady změny definic.

Změna měny transakce označovaná jako DCC je explicitně vyjmuta z platebních služeb i z režimu zákona o směnářské činnosti. Změnu měny transakce totiž není důvod považovat za platební službu ani za směnářský obchod.

Dále v zákoně o platebním styku dochází k úpravám v návaznosti na prováděcí předpisy EU. Pro adresáty norem nedochází k podstatné změně ve vymezení jejich povinností.

3 VYHODNOCENÍ NÁKLADŮ A PŘÍNOSŮ

3. 1. Náklady

V seznamu regulovaných a registrovaných subjektů finančního trhu, který je dostupný na webových stránkách České národní banky, je ke dni 16. 4. 2018 zapsáno 999 směnárníků, 1 580 provozoven směnárníků a 1 304 ostatních směnárenských provozoven. Navrhovaná právní úprava bude znamenat vynaložení nákladů pro tyto výše uvedené subjekty. Nadto poskytují směnárenskou činnost banky či spořitelny a úvěrní družstva. Zejména budou muset vynaložit náklady na úpravy informačních systémů, které bude nezbytné adaptovat na změny, které nová právní úprava přináší.

Vzhledem ke skutečnosti, že každý ze subjektů používá pro výkon směnárenské činnosti odlišný software a technické vybavení, není možné vyčíslit konkrétní výši nákladů u každého ze subjektů. Předpokládá se, že například banky budou muset vynaložit vyšší náklady na úpravu svých centrálně používaných systémů než směnárníci, kteří mají pouze jednu provozovnu. Celkové náklady tedy bohužel není možné jednoznačně stanovit, neboť změny u subjektů budou zcela individuální a budou záviset například na úrovni technického vybavení, které má každá osoba oprávněná provozovat směnárenskou činnost k dispozici.

Podle informací, které jsou dostupné na internetu, je možné alespoň částečně nastínit, v jaké cenové relaci se pohybují speciální počítačové programy, které se používají k výkonu směnárenské činnosti. Pro úplnost je nezbytné zdůraznit, že následující informace jsou zjištěny z ceníků na webových stránkách společností, které tyto speciální programy nabízí a pod ceníky je často uvedeno, že je možnost dohodnout si individuální nabídku pro každého zájemce podle jeho potřeb. Nastíněné varianty jsou tedy pouze orientační a nelze tedy říci, že právě tyto náklady by byly pro všechny subjekty stejné. Dále je možné konstatovat, že předložené příklady cenových kalkulací se neuplatní například na banky, které mají speciální programy, které používají centrálně ve všech svých pobočkách.

Počítačový program, který nabízí nejmenovaná společnost za 15 000 Kč, zahrnuje licenci na používání programu pro jednu pokladnu a je připraven pro budoucí napojení na elektronickou evidenci tržeb. V případě, že má zákazník zájem o dokoupení roční systémové podpory, může si za 3 000 Kč tuto službu zakoupit. Celková cena za pořízení počítačového programu pro směnárny s roční systémovou podporou by činila 18 000 Kč (z ceníku není zřejmé, zda ceny jsou uvedeny s DPH či nikoliv).

Další společnost nabízí plnou verzi počítačového programu pro jednu směnárenskou pokladnu za 9 438 Kč. Je možnost dokoupit si přídatnou licenci např. na další provozovnu za 4 719 Kč. V případě, že má zákazník nižší verzi počítačového programu, může si za 2 178 Kč dokoupit tzv. upgrade. Tato společnost má v ceníku také samostatný program pro grafické zobrazování směnárenských kurzů na druhém monitoru. Plná verze programu stojí 1 936 Kč a přídatná licence 968 Kč. Ceny u této společnosti jsou uvedeny s DPH.

Počítačový program, který je určen pro jednu pokladnu, nabízí třetí společnost za 5 900 Kč bez DPH. Tento program podporuje i elektronickou evidenci tržeb. Roční aktualizaci a technickou podporu je možné dokoupit za 1 680 Kč bez DPH.

Jedna ze společností nabízí licenci na počítačový program pro jeden počítač za cenu 3 509 Kč. Systémovou roční podporu je možné dokoupit za 1 331 Kč. Ceny jsou uvedeny s DPH.

Jak je vidět softwarová řešení jsou směnárnám dodávána externími IT firmami. Směnárny se tak nemusí samy upravovat své systémy.

Větší finanční nároky lze očekávat u banky či spořitelních a úvěrních družstev, kde jsou směnářské softwary integrovány do celkových IT řešení. Přesnou částku, kterou budou muset tyto subjekty na aktualizaci IT řešení vynaložit, však nelze přesně kvantifikovat.

Náklady na odstoupení budou představovat především personální náklady a náklady na tisk dokladů o odstoupení. Přesnou výši nákladů lze obtížně odhadovat.

3. 2. Přínosy

Hlavním přínosem navrhované právní úpravy je zlepšit postavení zákazníků směnáren a zvýšit jejich ochranu.

Dle Českého statistického úřadu v roce 2016 navštívilo Českou republiku 32,5 miliónu cizinců. Celých 19,7 milionu jich však v ČR pobyde pouze 1 den. V cestovním ruchu pracovalo 231 tis. osob. Příjezdový cestovní ruch tvořený zahraničními návštěvníky činil 157 miliard korun¹. Přičemž objem směnářských obchodů u nebankovních směnáren činil dle údajů České národní banky tyto částky:

Rok	Objem směnářských obchodů u nebankovních směnáren
2015	114 629 550 279 Kč
2016	118 681 389 508 Kč
2017	134 574 993 547 Kč

Přínosem novely má být zlepšení obrazu České republiky v očích zahraničních turistů, kteří generují významnou část tuzemského hrubého domácího produktu. Kvantifikovatelným přínosem může být zvýšení počtu zahraničních turistů či prodloužení délky jejich pobytu v závislosti na zlepšení mediálního obrazu ČR jako turistické destinace. Takový jev by měl za důsledek zvýšení příjmů z turistického ruchu. Jednoduchou přímou úměru mezi posílením práv klientů směnáren a vyššími příjmy z příjezdového turistického ruchu však nelze hledat, neboť příjmy z turistického ruchu jsou ovlivněny řadou dalších proměnných.

Přímou kvantifikaci přínosů novely tak nelze stanovit, neboť výsledná veličina, kterou jsou příjmy z příjezdového turistického ruchu, je ovlivněna řadou dalších proměnných. Pro hrubou představu by 1% zvýšení příjmů z příjezdového turistického ruchu znamenalo absolutní zvýšení o 1,6 mld. Kč.

4. STANOVENÍ POŘADÍ VARIANT A VÝBĚR NEJVHODNĚJŠÍHO ŘEŠENÍ

Níže je uvedeno shrnutí variant, které navrhuje Ministerstvo financí uplatnit v předkládaném návrhu zákona. Podrobnější popis zvažovaných variant a výběr nevhodnějšího řešení jsou pro navrhované změny uvedeny v části 2.

Řešená otázka	Doporučené řešení
Informace před provedením směnářského obchodu – předmluvní informace	varianta 1 – částečné zachování předmluvních informací

¹ Zdroj dat: Český statistický úřad, online: https://www.czso.cz/csu/czso/satelitni_ucet_cestovniho_ruchu [cit. Dne 28. 5. 2018].

	Tato varianta by znamenala, že dojde k částečnému zachování předmluvních informací, tedy zájemci o směnu je obdrží pouze u některých typů směnárenských obchodů.
Odstoupení od smlouvy	varianta 1 – zavedení možnosti odstoupit od smlouvy do částky 1 000 EUR Využití varianty 1 by v praxi znamenalo, že možnosti odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu by mohl zákazník využít v rozsahu do 1 000 EUR.
Poskytování výhodnějších směnných kurzů (VIP kurzy)	varianta 1 – zákaz možnosti zobrazovat výhodnější směnné kurzy v provozovně a jejím bezprostředním okolí Tato varianta by znamenala, že nebude možné zobrazovat výhodnější směnné kurzy v provozovně a jejím bezprostředním okolí.
Úplata za provedení směnárenského obchodu	varianta 1 – částečný zákaz úplaty za provedení směnárenského obchodu Využití této varianty by znamenalo, že dojde k částečnému zrušení úplaty za provedení směnárenského obchodu.

5. IMPLEMENTACE DOPORUČENÉ VARIANTY A VYNUCOVÁNÍ

Začlenění doporučených variant bude provedeno změnou dotčených ustanovení zákona o směnárenské činnosti. Vynucování pak bude probíhat v rámci dohledové činnosti České národní banky.

6. PŘEZKUM ÚČINNOSTI REGULACE

Přezkum účinnosti regulace bude prováděn ve spolupráci s Českou národní bankou jakožto orgánem dohledu, který podle zákona č. 277/2013 Sb., o směnárenské činnosti, vykonává dohled nad dodržováním povinností provozovatelů směnárenské činnosti, které jsou stanoveny tímto zákonem nebo jiným právním předpisem upravujícím postup při provozování směnárenské činnosti. Indikátory úspěšnosti regulace jsou počet stížností na činnost směnáren či počet řízení u finančního arbitra týkajících se směnáren.

7. KONZULTACE A ZDROJE DAT

Návrh zákona byl konzultován s Českou národní bankou. Řešené otázky byly konzultovány prostřednictvím konzultačního materiálu uveřejněného na internetových stránkách Ministerstva financí. Informace o publikaci konzultačního materiálu byla rovněž rozeslána na e-mailové adresy směnárníků vedených v registru směnárníků České národní banky. Zároveň bylo osloveno několik profesních asociací, například Asociace směnáren, Svaz průmyslu a dopravy, Hospodářská komora, Svaz obchodu a cestovního ruchu, Asociace

hotelů a restaurací a organizace Prague City Tourism. Data a informace, které jsou uvedeny v textu výše, jsme získali od České národní banky.

B. Zhodnocení zvláštních dopadů a souladu s právními normami

1. Zhodnocení dopadů na veřejné rozpočty

V souvislosti s přijetím návrhu zákona nejsou očekávány dopady na veřejné rozpočty.

2. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem ČR

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky. Z ústavního pořádku České republiky nevyplývají specifické právní normy ústavněprávní síly dopadající na oblast směnářenské činnosti.

Pokud jde o postavení České národní banky, návrh zákona respektuje zásadu, že do činnosti České národní banky lze zasahovat pouze na základě zákona (čl. 98 odst. 1 Ústavy), a činí tak způsobem, který neohrožuje plnění jejího hlavního ústavně zakotveného cíle, jímž je péče o cenovou stabilitu. Kromě toho návrh zákona respektuje obecné zásady ústavního pořádku České republiky, např. zásady vyplývající z pojmu demokratického právního státu (čl. 1 Ústavy), zásadu enumerativnosti veřejnoprávních pretenzí (čl. 2 odst. 2 LPS) a v oblasti správního trestání zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (čl. 39 LPS).

3. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty EU

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a rovněž je tomu tak i u právních aktů Evropské unie. Navrhovaná právní úprava provádí technické změny, které vyplynuly z dosavadní aplikační praxe zákona č. 277/2013 Sb., o směnářské činnosti, a zákona č. 370/2017 Sb., o platebním styku. Nejedná se tedy o implementaci evropských právních předpisů.

Návrh zákona je v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2015/2366 ze dne 25. listopadu 2015 o platebních službách na vnitřním trhu, kterou se mění směrnice 2002/65/ES, 2009/110/ES a 2013/36/EU a nařízení (EU) č. 1093/2010 a zrušuje směrnice 2007/64/ES (tzv. směrnice PSD II), která byla transponována do zákona o platebním styku. Některá ustanovení zákona o platebním styku budou novelizována právě z důvodu zpřesnění transpozice směrnice PSD II.

Z mezinárodních smluv, jimiž je Česká republika vázána, nevyplývají specifické právní normy dopadající na oblast směnářenské činnosti. Kromě toho návrh zákona respektuje další práva zaručená Úmluvou, zejména právo na spravedlivý proces (čl. 6 odst. 1 Úmluvy) a prostředek nápravy (čl. 13 Úmluvy) tím, že nijak neomezuje právo osob dotčených zásahy do výše uvedených práv žádat o přezkoumání těchto zásahů soud, a dále zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (čl. 7 Úmluvy) tím, že skutkové podstaty přestupků jsou stanoveny zákonem a vymezeny dostatečně určitě a předvídatelně.

Návrh zákona je v souladu s právními akty Evropské unie, s judikaturou soudních orgánů Evropské unie a s obecnými právními zásadami práva Evropské unie, zejména se zásadou proporcionality a subsidiarity, se zásadou rovného zacházení, zásadou nediskriminace a právní jistoty.

4. Sociální dopady

Navrhovaná právní úprava přispěje ke zlepšení postavení zákazníků směnárny a zvýšení jejich ochrany.

5. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení na životní prostředí

Návrh zákona nemá dopad na životní prostředí.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Navrhovaná právní úprava není v rozporu se zákazem diskriminace a nemá žádný dopad na rovnost mužů a žen.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů (DPIA)

Návrh zákona nezasahuje do ochrany soukromí či osobních údajů. Návrh zákona žádným způsobem nemění dosavadní praxi v této oblasti. Návrh zákona není v rozporu s Úmluvou o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat (vyhlášené pod č. 115/2001 Sb. m. s.), směrnicí Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně jednotlivců v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů, ani se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Návrh zákona není v rozporu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů), které bude platné od 25. května 2018.

8. Zhodnocení korupčních rizik (CIA)

Korupční rizika, která mohou vést ke zvýhodnění konkrétních subjektů vůči jiným, spočívají v benevolentním výkonu dohledu a správního řízení ze strany orgánů dohledu. Návrh právní úpravy zpřesňuje současné požadavky a nezakládá žádné nové diskrece pro dohledový orgán, tedy dochází spíše ke snížení korupčního rizika, než k jeho navýšení. Je však třeba uvést, že správní řízení se řídí správním řádem či sektorovými procesními předpisy. Rozhodovací pravomoc je transparentní a je vždy možné určit konkrétní subjekty, které jsou odpovědné za rozhodnutí. Na základě výše uvedených skutečností je možné usoudit, že se nepředpokládá vznik žádných korupčních rizik.

9. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení na mezinárodní konkurenceschopnost

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá dopad na mezinárodní konkurenceschopnost. Spíše se přesnější úpravou směny měn a zlepšení postavení zákazníků lze předpokládat pozitivní dopad na cestovní ruch a tedy navýšení české konkurenceschopnosti.

10. Zhodnocení dopadů na podnikatelské prostředí

Navrhovaná právní úprava předpokládá dopad na podnikatelské prostředí, neboť směnárníkům mohou vzrůst náklady v souvislosti se zavedením možnosti odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu. Oproti tomu se ale směnárníkům náklady sníží v souvislosti s částečným zrušením tzv. předmluvních informací. Částečné zrušení předmluvních informací přitom dopadne na většinu směnárenských obchodů.

Ke dni 16. 4. 2018 je v seznamu subjektů, který je dostupný na webu České národní banky, zapsáno 999 směnárníků, 1 580 provozoven směnárníků a 1 304 ostatních směnárenských provozoven.

Podrobněji jsou dopady na podnikatelské prostředí popsány v části A, bodu 3. 1. Náklady.

11. Zhodnocení dopadů na územní samosprávné celky (kraje, obce)

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá dopad na územní samosprávné celky.

12. Zhodnocení dopadů na spotřebitele

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné negativní dopady na spotřebitele. Naopak jejím cílem je zlepšit postavení zákazníků směnárén a zvýšit jejich ochranu tím, že se nově zavádí možnost odstoupení od smlouvy o směnárenském obchodu.

13. Zhodnocení dopadů na výkon statistické služby

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádné dopady na výkon statistické služby.

14. Zhodnocení dopadů na bezpečnost nebo obranu státu

Navrhovaná právní úprava nepředpokládá žádný dopad na bezpečnost nebo obranu státu.